

Mo la cuntrada intacta na tanscha betg

L'Associaziun grischuna per la planisaziun dal territori analysescha il regress e sias schanzas

DAD AUGUSTIN BEELI

■ «Tge gida a nus ina cuntrada intacta, sche nus na pudain betg pli exister quà?»: Quella dumonda ha Andrea Brüesch tschentà en il center da la radunanza annuala. L'Associaziun grischuna per la planisaziun dal territori ha discutà ideas innovativas per l'avegnir dad ecologia ed economia. I dettia blera lavur e blers problems da schliar. Andrea Brüesch, il president da l'Associaziun grischuna per la planisaziun dal territori (AGPT), ha era menziunà intgins exempels: Vitgs stoppian restar vitals, ins stoppia mantegnair e stgaffir plazzas da lavur, ins stoppia garantir il provediment da basa sco era las colliaziuns da traffic vers ils centers. Da principi è la AGPT ina partenaria per las vischnancas, chantun e privats. Dasper ses pensums pratics da cussegljar ed intermediar en chaussas da la planisaziun, pren ella era posiziun envers las tendenzas economicas e politicis.

Il carstgaun è en il center

Quai ha ella fatg a chaschun da sia radunanza generala da mardi passà a Cuira. En preschentscha dal president da la regenza, cussegljer guvernativ Klaus Huber, han represchentants da las regiuns e vischnancas discutà cun ils experts da la planisaziun. En il center da la dieta da quest onn è stada la nova politica regiunala da la confederaziun (NPR). L'analisi

La tendenza è da lunga durada: Ils centers e las agglomeraziuns creschan sin donn e cust da las regiuns periferas. Quellas possedan dentant in grond potenzial per l'avegnir.

FOTO A. BEELI

da la situaziun è evident. En il Grischun constatteschin ina stagnaziun e schizunt in regress dal svilup economic.

Quai ha consequenzas per societad, economia ed ecologia da noss chantun. Il president da l'associaziun ha introducì

la dieta cun ina dumanda: «Tge nezegia a nus ina cuntrada intacta sche nus na pudain pli exister quà?». En il center dal Grischun stettia il carstgaun. La populaziun grischuna duai pudair viver en ses contuorn. Tuts preschents en stads units

en l'opiniun ch'igl è impurtant da mantegnair la colonisaziun decentrala dal territori.

Las vischnancas ston agir

Igl è in fatg che las regiuns ruralas vegn-

an negligidas adina pli ferm. In indizi clar saja che la decisiun dal cussegl federal, da desister da la revisiun da la lescha davart la natira e protecziun da la patria, na plaidia betg per in sustegn da las regiuns periferas e da muntogna, ha cussegljer naziunal Sep Cathomas menziunà en sia allocuziun. La tendenza è ch'ils centers e lur agglomeraziuns concurrenzschan adina pli ferm las regiuns periferas.

Il Grischun sco ina entira regiun rurala è pertutgà essenzial da la nova politica regiunala da la confederaziun. Sep Cathomas ha preschentà quella. Il president da la Corporaziun da vischnancas Surselva ha ditg: «En vista a las consequenzas da la nova posiziun da Berna e dals chantuns, èn las vischnancas e las organizaziuns regiunalas bain cussegljadas da reponderar ad uras lur structuras».

Sep Cathomas è dal rest era president da la grupp «Erfa-Regio», igl è in gremi luc che include ils represchentants da tuttas 15 regiuns grischunas. La nova politica regiunala da la confederaziun (NPR) è stà il fil cotschen da la dieta. Quest fondo alimentescha la confederaziun cun ina summa da 1,2 milliardas francs. Per lur projects pon las regiuns dumandar sustegn finanziel or da quest fondo. La NPR sa basa sin la chadaina iniziativa privata, abladad d'innovaziun ed il sistem da trair a niz las atgnas valurs.